

hed, at en saadan bedre Anvendelse til en vis Grad kræver flere Lærerkrafter —, men jeg glæder mig ved at kunne tiltræde hele den Betrævelse, der gaar igjennem dette Udsnit fra § 2—6; om § 7 skal jeg senere tillade mig en Ytring. Jeg vil i Forbigaaende gjøre en Bemærkning til en Tale her ligeoverfor (M. Andersen), som, idet han ogsaa gik ind paa Løsten i dette Udsnit, foreslog, at man skulde koncentrere al Skolegang til Vinteren eller næsten Vinteren, For- og Efteraar, og give en lang Sommerferie. Det tror jeg vilde være uhenigtsmæssigt, fordi en meget lang Ferie tilintetgjør Frugten af den foregaaende Undervisning, navnlig hos Almuen. Naar man veed, hvilke Vanskeligheder det har at lære de Børn at skrive, som ikke i deres Hjem se et Stykke Papir eller Blæk eller Pen — og det er Tilfældet med mange — eller at lære de Børn at regne, som ikke i deres Hjem se en Tavle anvendt til Regning, naar man kender og vurderer disse Vanskeligheder — og jeg har lagt meget Mærke dertil til Forsvar for de Skolelærere, som man bebrejder, at de ikke udrette Noget —, saa skal man tage sig i Agt for lange Ferier. Vi ere paa Grund af visse Hensyn ogsaa for Skolelærernes Skyld, fordi de trænge til nogen Fritid, nødt til at have Ferierne længere, end det egentlig er ønskeligt; men jeg tror, man maa se at undgaa 3 à 4 Maaneders Ferie. Dertil kommer desuden et enkelt Hensyn, og det er det økonomiske. Man maa, hvorledes man end stiller sig, forsøge Lærerkrafterne ved en stærk Skolegang om Vinteren, men saa har man ingen Brug for dem om Sommeren, saa ligge de brakt. Nu siger man vel: ja, saa betaler man dem ikke, men dersom man vil have gode Lærerkrafter, maa man betale Lærere og Lærereinder ordentligt, saa at de kunne leve Næret rundt. — Jeg sagde før, at der i den sidste Paragraf af dette Udsnit er et Punkt, hvorom jeg vil gjøre en Bemærkning, og det er med Hensyn til den Kommunerne tilfagte Ret til at kunne henvise et Antal af Skolebørn til en privat Skole, der vil modtage dem for Betaling; det er en Lettelse for Kommunerne. Jeg skal nu foreløbig gjøre den Bemærkning, at der er givet og bør være en fuldstændig Frihed for Foreldrene til selv ved privat Undervisning i Hjemmet eller ved en privat Skole at sørge for deres Børn. Der er kun den Bestemmelse, at de skulle lade deres Børn overhøre, for at man kan vide, at det ikke er en Veie til at omgaa Skolebestemmelserne, og jeg er enig med den ærede Landsdagsmand for 10de Kreds (Jessen) i, at man kunde ønske denne Kontrol stærket. Ja, her ere vi paa et Punkt, hvor jeg vil gjøre Folkeligheden glædende. Hvorfor skal alene Gaardmanden og ikke ogsaa Herremanden stille sit Barn til aarlig Overhøring? Det er et Punkt, hvor vi Alle burde være stillede lige. Naturligvis vil i Almindelighed den bedre Stillede Barn let gaa igjennem

og glimre, men han vilde ved en saadan Foranstaltning komme til at føle sig som Skolebænk mellem de andre, der ogsaa have privat Undervisning. Naturligvis er det overflødig, naar et saadant Barn gaar i en anden offentlig Skole, som kontrolleres lige saa godt som Almueskolerne. Den, der gaar i en lærd Skole, er underkastet dens Kontrol, ligesom den, der gaar i Almueskolen, er underkastet dennes Kontrol, men der er en stor Betænelighed ved saaledes uden videre at overlade Kommunerne at afgive Børn til private Skoler for der at undervises, for at Kommunen skal befries for den Byrde at indrette nye Skoler og ansætte nye Lærere, thi det kan blive en mislig Sag, idet man jo kan henvise de Børn, som man ikke tager det saa nøie med, eller ogsaa dem, man ikke vil have med at gjøre, til de private Skoler. Det er vel sagt, at Foreldrene eller Familien skal give Samtykket dertil, men det er ikke tilstrækkeligt, Hovedsagen er, at Henvisningen aldrig maa ske til den private Skole, uden at den fuldstændig undertaster sig den samme Kontrol som de offentlige, for hvilken den skal træde i Stedet, og den skal for det Første lade sine Elever møde til Overhøring. Dernæst er der et andet Punkt, som er meget væsentligt. Skal der være Mulkt for Forsømmelse i den offentlige Skole, saa skal den private Skole ogsaa mulkt og efterwise, at den mulkter efter de samme Regler som den offentlige, ellers vil der aldrig blive nogen Ligelighed, ellers vil man omgaa den offentlige Skole ved Hjælp af den private. Det er altsaa Betæneligheden ved denne Side af Sagen. Fremdeles vil der møde den Vanskelighed, at en god privat Skole, som gjør større Krav, i Almindelighed ikke vil modtage de Børn, som henvises til den, men vil gjøre et Udvalg og sige: vi modtage de Børn, der passe for os, som have Gøne og Forberedelse og ville gaa saa vidt, som der gaas her i Skolen, de andre Børn kunne vi ikke være hjente med, hvorimod den daarlige Skole vil modtage alle Børn. Det er, hvad jeg foreløbig i Dag paa dette Standpunkt vilde bemærke om dette Udsnit.

Jeg skal strax springe over til det 4de Udsnit, fordi det efter min Mening hænger sammen med det, vi hidtil have talt om. Ved hvilke Midler skal man fremtvinge Skolegangspligtens Opfyldelse? Ja, vi vide Alle, at Mulktninger ere et ubehageligt, odøst Middel, men da jeg ikke veed noget Andet at foreslaa, skal jeg vel vogte mig for at udmale Vanskelighederne derved, jeg vil blot gjøre en enkelt Bemærkning i saa Henseende. Den store Vanskelighed ligger i, at man nu mindre end tidligere kan undgaa at bruge til at udføre Mulktningen Mænd, som ikke have den rigtige Sands for Sagen, ja, man tilgive mig det, som ubædtiden ere selv implicerede i denne. Naar Sogneraadene skulle virke her, saa er der store Syndere i de enkelte Sogne, og den ene Navn kan ikke hafte Diet ud paa den anden, det bør han i det Min-